

Forslag

til

Lov om friskoler og private realskoler m. v.

(Vedtaget af folketinget ved 3. behandling den 28. maj 1970.*)

Kapitel 1. Almindelige bestemmelser.

§ 1. Friskoler er private skoler, der giver en undervisning i 1.-7. skoleår, som står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. De kan efter reglerne i lov om folkeskolen omfatte børnehaveklasser i tilknytning til 1. skoleår samt 8.-10. klasser.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan i særlige tilfælde godkende, at en friskole henviser sine elever til undervisning i 6. og 7. skoleår ved en anden privat skole efter aftale med denne.

Stk. 3. Skoleåret begynder den 1. august.

§ 2. Private realskoler består af en 3-årig realafdeling efter reglerne i lov om folkeskolen. De kan i tilknytning hertil give undervisning inden for 1.-7. skoleår efter § 1, stk. 1, og efter reglerne i lov om folkeskolen omfatte børnehaveklasser i tilknytning til 1. skoleår samt 8.-10. klasser.

Stk. 2. Skoleåret begynder den 1. august.

§ 3. Private realkursus forbereder til realeksamen efter regler, der fastsættes af undervisningsministeren. Undervisningsministeren fastsætter betingelserne for optagelse på kursus og for at kunne indstilles til eksamen.

§ 4. Friskoler og private realskoler kan efter de regler, der er fastsat herom for folkeskolen, indrette specialundervisning på hold eller som enetimer eller i særlige tilfælde med undervisningsministerens godkendelse i specialklasser. Skolerne kan endvidere henvise elever til specialundervisning ved en anden privat skole eller ved hjemstedskommunens

skolevæsen. Kommunen skal yde vederlagsfri specialundervisning og skolepsykologisk bistand inden for de rammer, der er fastsat i skoleplanen.

Stk. 2. Friskoler og private realskoler kan efter regler, der fastsættes af undervisningsministeren, påtage sig undervisning i hjemmet af elever, som midlertidigt på grund af sygdom eller invaliditet ikke kan følge skolens almindelige undervisning.

Stk. 3. Reglerne i stk. 1 og 2 finder tilsvarende anvendelse for elever i 1.-10. klasse og realafdelingen ved private gymnasieskoler.

§ 5. Oprettelse af en friskole skal anmeldes for skolekommissionen i den pågældende kommune — i København for skoleinspektionen — med angivelse af, hvem der skal lede skolen, og hvilke lokaler den skal benytte.

§ 6. Anerkendelse af en privat realskole og et privat realkursus meddeles af undervisningsministeren under følgende betingelser:

- 1) Skolens (kursus') leder og lærere skal have en fyldestgørende uddannelse.
- 2) Skolen (kursus) skal råde over egnede lokaler og fornødent udstyr.
- 3) Skolens (kursus') undervisningsplan skal være godkendt af undervisningsministeren.

Stk. 2. Anerkendelse kan gives for et bestemt antal år.

§ 7. Undervisningsministeren kan meddele lederne af skoler og realkursus ret til at afholde eksaminer og statskontrollerede

Undervisningsmin. dept. 1. afd. 09-09-68.

*) Se FT: 3483, 4065, 6243, 6661; A. 2633; B. 2559. Lov nr. 258 af 4. juni 1970.

41 Vedtagne lovforslag m. m. (undt. finans- og tillægsbev.lovforslag).

prøver i samme omfang som i folkeskolen og til at udstede beviser herfor.

Stk. 2. For dem, der ønsker at gå op til realksamen uden at kunne indstilles som elever ved eksamensberettigede skoler eller kursus, afholdes eksamen ved en af ministeren nedsat eksamenskommission.

Kapitel 2. Tilsyn.

§ 8. Det offentlige tilsyn med klasser for 1.-7. skoleår ved en friskole, en privat realskole og en privat gymnasieskole kan varetages af en stedlig tilsynsførende, valgt af forældrene til disse klassers elever.

Stk. 2. Beslutning om at vælge en stedlig tilsynsførende træffes på et forældre-møde, hvortil alle elevernes forældre har adgang, og hvortil der indkaldes skriftligt med mindst 3 ugers varsel. Valget af den tilsynsførende, der ikke må tilhøre skolens forældrekreds, gælder for 4 år og er kun gyldigt, såfremt mindst halvdelen af de fremmødte har stemt for valget af den pågældende. Den tilsynsførende skal godkendes af undervisningsministeren efter indhentet udtalelse fra amtsrådet.

Stk. 3. Såfremt der ikke vælges og godkendes en stedlig tilsynsførende, varetages det offentlige tilsyn af skolekommissionen — i København af skoledirektionen. Skolekommissionen kan beskikke et af sine medlemmer til at udøve tilsynet på kommissionens vegne. I København kan skoledirektionen beskikke skoledirektøren eller en af viceskoledirektørerne til at udøve tilsynet på skoledirektionens vegne.

§ 9. Undervisningsdirektøren for folkeskolen og seminarierne er undervisningsministerens tilsynsførende med de private realskoler og de private gymnasieskoleres realafdelinger, med 8.-10. klasser ved disse skoler og ved friskolerne samt med realkursus.

§ 10. Det offentlige tilsyn efter § 8 omfatter:

- 1) elevernes standpunkt i skriftlig og mundtlig dansk, skrivning og regning,
- 2) skoleforsømmelserne og
- 3) skolens sundhedsforhold.

Stk. 2. Skønnes det, at elevernes standpunkt i skriftlig og mundtlig dansk, skriv-

ning eller regning ikke står mål med, hvad der måtte antages at ville være opnået i folkeskolen, skal dette meddeles skolens styrelse. Den tilsynsførende sætter en frist på mellem 3 måneder og 1 år til forbedring af forholdene. Viser undervisningen sig stadig efter fristens udløb mangelfuld, indberetter den tilsynsførende sagen til skolekommissionen — i København skoledirektionen — der efter at have ladet skolens undervisning prøve afgør, om børnene skal indskrives i en anden skole. Den tilsynsførende kan henstille til skolens leder, at en elev modtager specialundervisning, såfremt dette skønnes nødvendigt.

Stk. 3. Det påhviler skolens leder at drage omsorg for, at der føres forsømmelseslister over eleverne. Forsømmelseslisterne skal forelægges den tilsynsførende, når denne ønsker det. Viser det sig, at forsømmelserne giver grund til påtale, kan den tilsynsførende indkalde de forsømmende elevs forældre til et møde, hvor de skal afgive forklaring om grunden til forsømmelserne. I dette møde deltager skolens styrelse samt skolens leder.

Stk. 4. Tilsynet med skolens sundhedstilstand skal foretages efter reglerne i kommunens sundhedsvedtægt og omfatter lokalernes rumfang og belysning i forhold til det børnetal, der anbringes i hvert lokale, renholdelsen og toiletforholdene. Findes disse forhold ikke tilfredsstillende, afgiver den tilsynsførende indberetning til skolens ledelse, og er manglerne ikke rettet inden en af tilsynet fastsat frist, dog højst et halvt år, anmeldes sagen til den pågældende embedsløge.

Stk. 5. Det påhviler skolens leder at tilstille skolekommissionen — i København skoledirektionen — en fortegnelse pr. 1. september over alle undervisningspligtige børn, der er indmeldt i skolen.

§ 11. Tilsynet med skolens virksomhed i øvrigt og ansvaret for, at der i alle folkeskolens fag gives en undervisning, der kan stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, påhviler skolens forældrekreds, der selv træffer beslutning om, på hvilken måde tilsynet skal udøves.

Stk. 2. Der skal årligt til undervisningsministeren gives beretning om skolens for-

hold, hvorved det godtgøres, at den underviser sine elever gennem hele den undervisningspligtige alder, og at dens undervisning står mål med, hvad der almindeligt kræves i folkeskolen. Undervisningsministeren fastsætter regler for beretningens affattelse. Endvidere skal der indsendes de statistiske oplysninger, der måtte blive forlangt.

Kapitel 3. Tilskud.

§ 12. Til friskoler og anerkendte private realskoler og realkursus ydes statstilskud under følgende betingelser:

1) Skolerne har følgende elevtal:

a) 1.-7. årgang: Som gennemsnit af de seneste tre finansår mindst 10 elever pr. klasse og mindst 20 elever i alt. En fuldt udbygget skole skal have mindst 2 klasser. Kravet om mindst 20 elever i gennemsnit gælder fra og med det andet skoleår, i hvilket en skole har været i virksomhed.

b) Børnehaveklasser: Mindst 10 elever pr. klasse som et gennemsnit af de seneste tre finansår.

c) 8.-10. årgang og kursusklasser på private realkursus: Som gennemsnit af de seneste tre finansår mindst 10 elever pr. klasse. Beregningen foretages under ét for disse årgange. Kursusklasser på private realkursus skal som gennemsnit af de seneste tre finansår have mindst 10 elever pr. klasse. Undervisningsministeren kan i særlige tilfælde fravige disse elevtalskrav.

2) Ledere og lærere lønnes efter de regler, der gælder for aflønning i den offentlige skole. Undervisningsministeren fastsætter efter forhandling med ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen de nærmere bestemmelser herom samt om aflønning af inspektion på kostafdelinger.

3) Ledere og lærere er medlemmer af vedkommende pensionskasse, medmindre det over for undervisningsministeren godtgøres, at der på anden måde er sikret dem en passende pension.

4) Skolerne og kursus følger tilsynets anvisning.

5) Skolepengene ikke skønnes urimeligt høje.

Stk. 2. Undervisningsministeren fastsætter regler om nedsættelse af tilskud, såfremt en skole ikke opfylder de i stk. 1, 1), nævnte

krav om elevtal i skolernes enkelte afdelinger.

Stk. 3. Tilskud til vikarudgifter kan ydes gennem en vikarkasse, hvis vedtægter godkendes af undervisningsministeren.

Kapitel 4. Hjemmeundervisning.

§ 13. Forinden hjemmeundervisning for undervisningspligtige børn påbegyndes, skal den, til hvis husstand barnet hører, og som er ansvarlig for, at barnet modtager fyldestgørende undervisning, jfr. lov om folkeskolen § 44, skriftligt over for skolekommissionen — i København skoledirektionen — erklære selv at ville sørge for dets undervisning.

Stk. 2. Denne erklæring skal indeholde oplysning om, hvilke børn der skal deltage i undervisningen, børnenes fødselsdato, i hvilket hjem undervisningen skal foregå, og hvem der skal forestå undervisningen. Gives erklæringen af andre end dem, der har forældremyndigheden over barnet, skal den tiltrædes af disse, jfr. lov om folkeskolen § 45, stk. 2.

§ 14. Skolekommissionen — i København skoledirektionen — fører tilsyn med de hjemmeunderviste børns undervisning. Skolekommissionen — i København skoledirektionen — eller et af dens medlemmer, der udpeges dertil, har ret til i hjemmet årligt at lade afholde en prøve i skriftlig og mundtlig dansk, skrivning og regning til konstatering af, om undervisningen står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Den, der har undervist børnene, skal lede prøven efter aftale med skolekommissionen (skoledirektionen). Skønnes undervisningen ikke forsvarlig, meddeles det hjemmet, at der vil blive afholdt en ny prøve efter 3 måneders forløb, og at børnene, hvis undervisningen stadig er mangelfuld, vil blive henvist til undervisning i en skole. Når skolekommissionen — i København skoledirektionen — skønner, at undervisningen er forsvarlig, kan den fritage hjemmeunderviste børn for dette tilsyn.

Kapitel 5. Efterlønskassen.

§ 15. Efterlønskassen for lærere i friskolen og efterskolen udreder pension til ledere

og lærere i overensstemmelse med efterlønskassens vedtægter, der stadfæstes af undervisningsministeren og ministeren for statens lønning- og pensionsvæsen.

Kapitel 6. Ikrafttrædelsesbestemmelser m. v.

§ 16. Loven har virkning fra 1. april 1970.

Stk. 2. Skoler, som kun underviser børn i 1.-7. skoleår, som siden den 1. april 1967 har haft mindst 15 elever i gennemsnit årligt, og som ikke opfylder kravene i § 12, stk. 1, 1), bevarer, for så vidt angår kravet om elevtal, retten til tilskud, så længe de fortsat har mindst 15 elever i gennemsnit pr. finansår. Såfremt en sådan skole drives af en selvejende institution eller af en forældrekræds og den har oppebåret tilskud gennem en længere år-række, vil der fortsat kunne ydes den tilskud, når blot det gennemsnitlige elevtal er 10 pr. finansår.

Stk. 3. Skoler og kursus, der har begyndt deres virksomhed efter den 1. april 1967, betragtes for tiden indtil 1. april 1970 med hensyn til kravet om elevtal som tilskudsberettigede, såfremt de i de år, hvor de har været i virksomhed, har haft i gennemsnit mindst 15 elever i hovedskolen eller mindst 10 elever pr. klasse i realafdelingen, medmindre undervisningsministeren for realafdelingen har godkendt mindre afvigelser.

Stk. 4. Undervisningsministeren bemyndiges til at fravige kravet om mindst 10 elever pr. klasse for 1.-7. årgang for de i stk. 2 nævnte skoler og til for tiden indtil 1. august 1975 at fravige kravet om mindst 10 elever pr. klasse i 1.-7. årgang for de i stk. 3 nævnte skoler.

Stk. 5. Private realskoler, hvis leder den 1. april 1970 har ret til at afholde real-eksamen, betragtes som anerkendte, indtil eksamensretten skal fornys.

Stk. 6. De stedlige tilsynsførende, der er i virksomhed den 1. april 1970, betragtes som valgt for tiden indtil 1. august 1971.

§ 17. Følgende bestemmelser ophæves:

- 1) Lov om friskoler, om hjemmeundervisning samt om efterlønskassen for friskoler og efterskoler, jfr. lovbekendtgørelse nr. 161 af 9. april 1963.
- 2) Lov nr. 202 af 16. juni 1962 om statstilskud til private realskoler.
- 3) Lov om private tysksprogede skoler, tysksproget hjemmeundervisning i de sønderjyske landsdele, jfr. lovbekendtgørelse nr. 237 af 13. juni 1952.

§ 18. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger.

From.

/ Henry Møller.